

Seramiğin toprak anası... Hamiye Çolakoğlu; “Ben anatanrıçayım”



**Mother earth of ceramics...
Hamiye Çolakoğlu;
“I am the mother goddess”**

Röportaj - Interview:
Serife Deniz Ulueren
serife@serfed.com

Seramiği yaşamak en büyük tutkusu, çamuruyla konuşan, onu okşayan, kavga eden ama sevgiden hiç vazgeçmeyen bir değer Hamiye Çolakoğlu. Aylar süren görüşmelerimiz sonunda beni Seramik Federasyonu merkezimizde ziyarete geldiğinde, saatlerce konuştuk. O Türkiye’de seramiğin duayeni, 41 ülkeyi gezmiş, çılgınlarca hayata ve sanata doymuş. Bu yüzden kendisine Çılgın Hamiye diyorlar. Gençler böylesine hayatını sanatına, çamuruna, toprağına adanmış bir duayenden çok şeyler öğrenmeli, öğrenecek. Son günlerde sağlığıyla ilgili yaşadığı sıkıntılı günlerinde bile enerjisini hiç yitirmeden, sanatına, Kültür Evi’ne, okuluna, öğrencilerine vakit ayırıyor. Hacettepe Üniversitesi Seramik Bölümü’nün ilk kurucularından Hamiye hoca, aşağıdaki değerli satırları seramik dergisi ve tutkunları için paylaştı...

Ödülleri: 1961 İtalya- Roma il Giornale D’ Italia Organizasyonu. 2. Mostra D’Arte Dello Studente, Palazzo Delle Esposizioni – Gümüş Madalya ve Diploma Ödülü- İtalya. 1965 Tel- Aviv Bat-Yam Belediyesi Onur Madalyası- İsrail. 1974 Vichy Uluslararası Kültür ve Sanat Federasyonu Türkiye Grubu Büyük Ödül-Fransa. 1982 Devlet Resim ve Heykel Sergisi Başarı Ödülü-Ankara. 1982 İş

To live ceramics is her greatest passion; an asset who speaks to her clay, who pats it, fights with it but never gives up loving it is Hamiye Çolakoğlu. When she came to visit me at our Ceramic Federation headquarters after our conversations which took months, we spoke for hours. She is the doyenne of ceramic in Turkey; she has traveled to 41 countries, she has had her share of the wild life and art. Therefore, they call her Crazy Hamiye. The youth must learn and will learn a lot of things from such a doyenne who has dedicated her life to her art, to her clay, to her earth. Even in her troubled days full of health problems recently, she spares time to her art, Culture house, school and her students, without losing her energy. Mistress Hamiye, who is among the first founders of Hacettepe University Ceramic Department, shared the valuable lines below with us for Ceramic Magazine and enthusiasts.

Her Awards: 1961 Italy- Roma il Giornale D’ Italia Organization 2. Mostra D’Arte Dello Studente, Palazzo Delle Esposizioni – Silver Medal and Diploma Award- Italy. 1965 Tel- Aviv Bat-Yam Municipality Honor Award- Israel. 1974 Vichy International Culture and Art Federation Turkey Group Grand Prize- France. 1982 State Paintings and Sculptures Exhibition Achievement Award -

Bankası Büyük Seramik Ödülü-
Ankara.1993 Sanat Kurumu
Yılın Sanatçısı Ödülü-
Ankara.1995 Uğur Mumcu
Araştırmacı Gazetecilik Vakfı
"Bir Damla Gözyaşına" Ödülü-
Ankara. 2004 Çağdaş Sanatlar
Vakfı Onur Ödülü- Ankara

"Tasarımlarım beni peşinden sürükler, yenileşirim"

Son yıllarda uzaklıklar kısaldı,
çağımızın gelişen teknolojisinde
anında bilgi ve görüntüyle
dünyayı ve evreni kucaklaya-
biliyoruz.. Ufkumuz sonu
olmayan boyutta, bizden uzak-
laşıyor ve genişliyor. Peki ötesi
ne, son noktası var mı, sonrası
ne? Ne, ne için vardır!... Hep
ötesini düşünürüm... Sonsuz
olan uzayın kucağında geleceğe
uzanmaya çalışırım.

Tasarımlarım beni peşinden
sürükler, hep başka yerlere
taşır. YENİLEŞİRİM...Belki de
onun için bana "Çılgın HAMIYE"
diyorlar ya! İşte onun için çoğu
zaman bu kavrama sığırım. O
beni hep doğruya götürüyor.
Peki doğru ne? TOPRAK
ANA'mı? EVET.

İnsanoğlu beni, TOPRAK anayı
her şey için kullandı. El sanat-
larında, Güzel Sanatlarda,
Endüstride, Tıpta ve Uzayda.
Ben hem bilimin, hem doğanın,
hem siz insanoğlunun gizemli
sırlarını, sırcalarını, içimde ve
dışında taşıyan en soyut
sanatım.

"Toprakla buluşmak, özgürce düşüncelerimize biçim vermektir"

Toprak, insan duyarlılığına ve
düşüncelerine teslim olan en
yumuşak, en sert ve en kırılğan
malzemedir. Elinizi çamura
değdirdiğinizde siz ona, o size
teslim olur ve siz onu, o sizi
sonsuz taşır. Bu, aşkların en
büyüğü ve ondan soyutlanma-
mayız. İlkokul ikinci sınıf
tatilinde İstanbul'dan
Karamürsel'e gitmiştik.
Anneannemlerin tepede büyük,
halen bakımlı olan çiftlikleri
vardı. Sahilde büyüklerimizle 11



Bilim ağacı - Science tree

Ankara. 1982 İş Bankası Grand
Ceramic Prize-Ankara.1993 Art
Institution Fine Artist of the
Year Award-Ankara.1995 Uğur
Mumcu Investigative
Journalism Foundation "For a
Tear Drop" Award- Ankara.
2004 Contemporary Arts
Foundation Honor Award-
Ankara

"My designs lead me; I renew myself"

In recent years, distances
became shorter; we are able to
embrace the world and the uni-
verse by information and
images instantly in the
advanced technology of our
age. Our horizon gets away
from us and expands in an en-
dless dimension. Then, what is
beyond it; is there a last point,
what comes after it? What is
there, for what!... I always think
about the beyond. I try to reach
to the future in the lap of the
infinite space. My designs lead
me; they always carry me to
other places. I RENEW

MYSELF... Maybe that's why
they call me "Crazy HAMIYE"!
This is why I usually take refuge
in this concept. It always takes
me to the truth. Then what is
truth? IS IT MOTHER EARTH?
YES...

The human being used me,
MOTHER EARTH for everything.
In handicrafts, Fine Arts, the
Industry, Medicine and Space. I
am the most abstract art bear-
ing the mysterious secrets,
glazes of both science and also
nature and also you human
beings, in me and outside me.

"Meeting with the earth is shaping our free ideas"

The earth is the softest, hardest
and most fragile material sub-
mitting to human sensitivity and
ideas. When you touch your
hand on clay, it submits to us
and you submit to it and you
carry it and it carries you to
infinity. This is the greatest of
loves and we cannot hold our-
selves outside it. We had gone
to Karamürsel from Istanbul on



odalı bir evde otururduk. Şose yolun karşısında incecik bir dere akardı. Araçların geçişinde havalanan tozlar yol kenarında birikirdi. Bu biriken tozlardan çeşitli şekilde tepcikler yapar, içlerini suyla doldururdum. Yaptığım biçimler tozların suyunu emdiğinde çanaklarımı oluşturur, onları güneşte kuruturdum. Killi toprak olduğu için çabuk

sertleşirlerdi. Ve yeşil, kahverengi benekli küçük kurbağaların evleri olurlardı. İşte çamura şekil verdiğim ilk çanaklarımın izleri hala belleğimde canlıdır. Çamura düştüm, çıkamıyorum deyişim de bundandır. Bizi birbirimizden soyutlayamazlar.

“Sanatçı köyü kurma tutkusu en büyük hayalimdi”

1965’de İsrail’de Ein-Hot (güzellikler kaynağı anlamı olan) sanatçı köyüne gitmiş, “Orada Bir Köy Var Uzakta” adlı ilk sergimi açmıştım. Sergim büyük ilgi gördü. New York Guggen- Heim Müzesi Müdürü dört seramiğimi satın aldı..Türkiye’ye döndüğümde basında sanatçı köyü kurma idealim haber olarak çıktı. Gebze Belediyesi bana denizden başlayan 300 dönümlük bir arazinin verilebileceğini önermişti. 1972’de Ankara Gölbaşı’nda Sanayi

Bakanlığı’nın önerisi de çeşitli nedenlerle gerçekleştirilemedi. Avanos’da biri beş, biri iki eyvanlı bahçeleri bitişik olan bir yeri bu amaçla almak istedim, bu kez de annem izin vermedi. Sonuçta 1994’de benim üniversiteme çok yakın bir yer olan Kültür Evi’ni kurdum. Atölyesi, laboratuvarı, fırını, galerisi olan dört katlı bu bina da zaman zaman gençlerle, sanatçı arkadaşlarla sanat sorunlarını tartışıyor ve bir araya geliyoruz. Dışarıdan gelen sanatçıları konuk ediyor ve bazen çamura dokunuyoruz. “Kim bilir belki bir gün sanatçı köyünde hep birlikte oluruz”.

“Benim kuşağım, hammadde ve mineraller açısından hiç şanslı değildi”

Ben çılgın gibi bir fabrikadan ötekine koşar, atılmış, kullanılmayan çeşitli malzemeleri, laboratuvar artıklarını alıp bayram ederdim.



holidays when I attended the second grade of elementary school. My grandmother had a big farm on a hill, which is still well-maintained. We used to live in a 11-room house with our elders at the shore. A small brook used to run across the road. After a vehicle passed, the dust would accumulate along the road. I used to make different shaped hills from these accumulated dusts and I would fill inside them with water. When the shapes I formed absorbed the water of the dusts, I would form my bowls and dry them in the sun. They used to harden quickly because it was clayey earth and they would become the homes of my green, brown-spotted, small frogs. So, the traces of my first bowls I shaped clay with are still vivid in my memory. This is

why I say I fell into clay, I can’t get out. They cannot distinguish us from another.

“My greatest dream was my passion to found an artist village”

In 1965, I had visited the Ein-Hot (which means source of beauties) artist village in Israel and had launched my first exhibition called “There is a Village There in the Distance”. My exhibition drew great attention. New York Guggen- Heim Museum Director bought 4 of my ceramic works. When I returned to Turkey, my ideal of founding an artist village appeared as a news in the press. Gebze Municipality had proposed to me that a piece of land of 300 donums, starting

from the sea, could be assigned. The proposal of Ministry of Industry for Ankara Gölbaşı in 1972 could not be achieved either due to various reasons. I tried to purchase a land in Avanos with adjacent yards; one with five eyvans and the other for two, for this purpose. This time my mother didn’t let me. In the end I founded my Culture House which is very close to my university, in 1994. From time to time, we discuss the problems of art with youth, artist colleagues and come together in this four-storey building which has a studio, laboratory, kiln and a gallery. We play host to artists visiting from outside and sometimes we touch on clay. “Who knows, maybe some day, we will be all together in the artist village”.

“My generation was not lucky in terms of raw materials and minerals at all”

I used to run from one factory to another like a mad person and I would celebrate when I took various unused materials

Karabük Demir Çelik Fabrikası'na gittiğimde yüksek ısı fırınına atılmakta olan kocaman bir demir havanı görünce aman diyerek erimekten kurtardım. Onu yıllardır cam ve çeşitli mineralleri öğütmede kullanıyorum. Söğüt Seramik'in sanat danışmanı olduğum yıllarda en büyük zevkim kil ocaklarını gezmek ve ilginç şeyler bulmaktı. Yeni kuşak çağdaş teknoloji alanlarının çok geniş olması ve ulaşılabilirliği açısından bizden daha şanslılar. Ancak sanat endişesini çok duyumsayamıyorlar ama çok başarılı gençlerimiz var. İnsan yaptığı çalışmalarına dönüp baktığında onu eleştirme yetisine sahip olmalı. Sanat eseri yapmak ve sanatçı olmak kolay değildir. Gençlerin görüş almaya gelmesi beni mutlu kılıyor. Seramiğin geleceği onların sırları kadar parlak olacaktır. Bizden sonra gelenlerin bizden üstün olacaklarına inanıp onları yüreklendiriyorum.

“Devletimizin yeni bir sanat felsefesi olmalı”

Yeni müzelerin çoğalması ve değerli sanatçılarımızın seçilmiş eserlerinin bu müzelerde yer alması ve bu yolla sanatımızın arşivlenerek gezici sergilere dönüştürülmesi sanatın gelişimi açısından çok önemlidir. Sanat bir ulusun kültür düzeyinin aynasıdır. Herhangi bir ülkeye gittiğimizde ilk gezeceğimiz yer müzelerdir. Bir ülkenin tanıtımı da ancak kültürel değerlerle olur.

“Sektörden destek gelmeseydi, seramik sanatı bugünkü düzeyde olmazdı”

Bu destek olmasa seramik sanatının ülkemizdeki düzeyi daha düşük olurdu. Örneğin, Çanakkale Seramik, Eczacıbaşı gibi seramik üreten önemli sektörler bugün seramik sanatının ve sanatçısının yanında olarak ülkemize çağdaş eserler kazandırılmasına ve seramik eğitimine katkı

“Seramik benim yaşam biçimim. Çamurla konuşur, bazen de kavga ederim. Onu döverek, bazen de okşayarak çalışırım”



Kültür Evi - Culture House

“Ceramic is my way of life. I talk to, and sometimes fight with clay. I work sometimes beating it up and sometimes patting it”

and laboratory waste. When I went to Karabük Steel Factory and saw a very big iron mortar which was about to be thrown in the furnace; I've saved it from being smelted saying "No". I have used it in pulverizing glass and various materials for years. My greatest hobby in the years when I was art consultant for Söğüt Seramik was to visit clay quarries and find interesting objects. The new generation is a little more lucky than us since the contemporary technology areas are very broad and are accessible. They don't feel the concern for art much but we have very successful young people. When one looks back at her works, a person has to be able criticize them. It is not easy to create an art work and to be an artist. It makes me happy when youth come to get my opinions. The future of ceramics will be as bright as their glazes. I believe that those who will come after us will be better than us and I give them courage.

“Our state has to have a new art philosophy”

It is very important for the progress of art that new museums grow in number and selected works of our valuable artists are found in these museums and thus, our art is archived and transformed into traveling shows in this way. Art is the mirror of the cultural level of a nation. When we go to any country, the first place we will visit are museums. The promotion of a country, too, can be made only by cultural assets.

“If there was no support from the industry, ceramic art would not be at its present level”

Without this support, the level of ceramic art in our country would be lower. For example, ceramic producing significant industries like Çanakkale Seramik and Eczacıbaşı today contribute to contemporary art works

“Dünyanın en zengin kültür varlıklarına sahip, kıskanılan bir ülke konumundayız. Onu korumak ve yaşatmak öncelikli görevimiz olmalı”

sağlamaktadırlar. Bugün BODUR Ailesi ülkemizdeki seramik sektörünün en başta gelen ailelerinden olmasının yanı sıra sanata da en büyük desteği kurmuş olduğu ilk seramik müzesi ve uluslararası sanat etkinlikleriyle vermektedir. Sabancı ve Koç Aileleri gibi büyük holdingler de sanata destek vermekte bu amaçla arkeolojik eserler ve çağdaş sanat eserlerini saklayıp sunacak müzeler kurmaktadır. Müzelerin yalnızca büyük kentlerde değil, seramik üreten ve tarihi geçmişi olan yerlerde kurulmasına da önem vermeleri bu sektörlerin çabalarına örnektir. (Koç'un Kütahya Çini Müzesi ve İznik'in yeniden başlaması gibi)

“Çamura düştüm, çıkamıyorum, çamurla özdeşleştim”

Seramik benim yaşam biçimim. Çamurla konuşur, bazen de kavga ederim. Onu döverek, bazen de okşayarak çalışırım. Kurguladığım bir çok projelerim var. Onları yapabilmem için zamanı durdurmam gerekecek ama nasıl? Seramiği yaşamak en büyük tutkum. Ülkemizde çok değerli seramikçi arkadaşlarım ve gençlerin olması bana onur ve enerji veriyor. Benim cennetim dediğim Çanakkale Seramik Fabrikası'nda yıllardır sanat danışmanlığı yapan Mustafa Tunçalp'le birlikte proje

üretmek ve güzellikleri bölüşmek, insanları sevmenin sevgisinde olmak yaşamımın en güzel anlarıdır.

“Seramikçi olmasaydım piyanist olurum”

Sesim mezosoprano. Kardeşim Deva ve eşi opera sanatçısı. Sülelede çok sanatçı ve yaratıcılar var. Biraz çılgın bir aileyiz.

1953'de kurulmuş olan Türk El Sanatlarını Tanıtma Derneği'nde çalıştığım dönemlerde Anadolu'yu bölgesel açıdan karış karış gezerek, dağ köylerine, yaylalara çıkarak, kent insanının çeyiz sandığını açarak çok değerli koleksiyonlar oluşturduk. El sanatıyla uğraşan insan gücünü kullanarak çağdaş yaşamın gereksinimleri için uygulamalar yaptırıldı. Bu yıl dernek kapatıldı ve derneğin elinde

“We are an envied country with the richest cultural assets in the world. To protect it and make it survive should be our priority duty”

being produced in our country and the ceramic education in our country standing beside the ceramic art and artist today. Beside being one of the leading families of the ceramic industry in our country, today BODUR Family gives the greatest support to art with the first ceramic museum they have founded and international art events. Major holding companies like Sabancı and Koç Families also sponsor art and to that end, found museums which will keep and display archaeological artifacts and contemporary art works. That they care about museums being founded not only in major cities also in place with history and which produce ceramics is an example for the efforts of these industries (Like Koç's Kütahya Tile

Museum and re-starting of Iznik).

“I fell into clay; I cant get out, I identify myself with clay”

Ceramic is my way of life. I talk to, and sometimes fight with clay. I work sometimes beating it up and sometimes patting it. I have many projects I contemplate about. I have to stop time to do them, but how? To live ceramic is my greatest passion. That there are very valuable colleagues working on ceramic and youth in our country gives me honor and energy. To create projects and share beauties with Mustafa Tunçalp who has been serving as art consultant for years at Çanakkale Ceramic Factory, which I call my paradise; to be in the love of loving

people are the best moments of my life.

“If I were not a ceramic artist, I would be a pianist”

My voice is mezzo soprano. My sister Deva (erkek mi kadın mı sorulacak, ona göre yazılacak) and her husband are opera performers. There are many artists and creative people in the family tree. We are a crazy family.

When I worked at Turkish Handicrafts Promotion Association which was founded in 1953, we created very valuable collections, traveling in Anatolia inch by inch in every region, going up to mountain villages and highlands and by opening the dowry chests of city people. Using manpower dealing in handicrafts, we had applications made for the needs of contemporary life. This year the association was closed and the antique works in the hands of the association were

“Çağımızın düşünürü, sanat tarihçisi Herbert Read; ‘Bir toplumun sanat düzeyini onun seramikleriyle değerlendirebiliriz’ der”

bulunan antik eserler Ankara Etnografya Müzesi’ne ve Anadolu Üniversitesi Müzesi arşivine bağışlandı.

“Anıtkabir’in yapılışında ustalara ailece taş taşıdık”

Yaşamımın en onursal olaylarından biri, Atamızın Anıtkabir’de yattığı bölümün halka açılması projesinde yer alan tek hanım üye olmamdır. Yıllar önce ilkokul beşinci, ortaokul birinci sınıfta Atamızın Etnografya Müzesi’ndeki katafalkında nöbet tutan bir çocuktum. Onun sevgisiyle büyüdük. Sevginin insanı iyiye, güzele ve doğruya götüreceğine inanıyorum. Beni sevgiden soyutlayamazsınız. Evet, ben oyum.. Çılgın Hamiye..

“Türk El Sanatları Tanıtma Derneği ve Geleneksel El Sanatları Vakfı kurucusuyum”

Ben Anadolu’ya, türkülere, el sanatlarına, sandık ve kınanın kokusuna vurgunum. Bir derviş gibi gençliğimde ovalardan yaylalara korkusuzca sevgi götürdüm, umut götürdüm, onlara gelecek götürdüm. Anadolu bir cennet bahçesi gibi, ona varmak, büyümek, bir daha insan olmanın bilincinde olmak demektir. Yıllarca kendi içinde kapalı kalmış çeşitli el sanatlarının sürekliliğini başlattık. Ne yazık ki 1950 sonrasında yabancılar Anadolu insanının çeyiz sandığını açtirdılar ve çok değerli, eşi olmayan el işi çalışmalarını yurt dışına kaçırdılar ve her birinin sessiz dili olan motiflerimizi ve oylarımızı götürdüler. Anadolu dağlarında sadece yanık türküleri kaldı.

“The philosopher of our age, art historian Herbert Read says; “We can assess the art level of a society by its ceramics”



donated Telecommunication Authority Ankara Ethnography Museum and Anadolu University Museum archives.

“We carried stones as a family to builders when Anıtkabir was built.”

One of the events I take pride in most in my life is that I was the only lady member of the project where the section in which our Ata lies in Anıtkabir was opened to the public. Years ago, in grade five of elementary school and grade one of middle school, I was a child who held vigil by our Ata’s catafalk in Ethnography Museum. We grew with his love. I believe that love will take the human being to the good, the beautiful and the right. You cannot think of me separate from love. Yes, that’s me... Crazy Hamiye...

“I am the founder of Turkish Handicrafts Promotion Association and Traditional Handicrafts Foundation”

I am obsessed with Anatolia, with folk songs, handicrafts, the smell of chests and henna. Like a dervish, I took love fearlessly from plains to highlands in my youth; I took hope, I took them the future. Anatolia is like a garden of Eden. To reach it means to grow, to become conscious of being a human being more of a human being. We started the continuity of various handicrafts which had been closed inside them for years. Unfortunately, after 1950, foreigners had the dowry chest of Anatolian person opened and they smuggled matchless handicrafts works abroad and they took away our motifs and oyas, each one of which has a silent language. Only the heart-breaking songs remain in the mountains of Anatolia from them.